

Podmienky pre vznik samostatnej katedry cestovného ruchu sa na Vysoké škole ekonomickej (dnešnej Ekonomickej univerzite) v Bratislave vytvárali postupne od druhej polovice 50. rokov. Najskôr sa v štúdiu vnútorného obchodu v akademickom roku 1954/55 začali vyučovať vybrané predmety z verejného stravovania. Impulzom pre zaradenie cestovného ruchu medzi vyučované predmety bola *Koncepcia rozvoja cestovného ruchu na Slovensku*, ktorú schválil Zbor povereníkov 16. apríla 1958. Následne sa pre študentov 5. ročníka vytvorilo študijné zameranie pre verejné stravovanie a cestovný ruch v štúdiu vnútorného obchodu.

Po splnení personálnych predpokladov a vhodnej kvalifikačnej štruktúry pedagogického zboru na čele s docentom, vedecká rada VŠE v Bratislave rozhodla o zriadení katedry 17. januára 1964 so začiatkom činnosti od 1. februára 1964 a s menovaním docenta Gustáva Sládeka za jej vedúceho, ktorý bol spiritus agens všetkých s tým spojených aktivít. Nová katedra mala názov Katedra ekonomiky cestovného ruchu a verejného stravovania a bola zriadená na Fakulte odvetvových ekonomík VŠE v Bratislave. Tým sa zavŕšilo dlhoročné úsilie o zriadenie katedry a vytvorili podmienky pre rozvíjanie pedagogickej, vedeckovýskumnej a organizačnej práce na vysokoškolskej úrovni.

V roku 1966 sa upravil názov na Katedru ekonomiky cestovného ruchu a spoločného stravovania. Štúdium cestovného ruchu na Slovensku sa etablovalo podľa vzoru Švajčiarskej školy cestovného ruchu a katedra garantovala predmety cestovného ruchu a spoločného stravovania v špecializačnom štúdiu v 3. až 5. ročníku v odbore vnútorný obchod.

V akademickom roku 1973/74 rozhodlo vedenie VŠE o preradení katedry do Banskej Bystrice, kde vzniklo detašované pracovisko Obchodnej fakulty VŠE a na jeho základe 17. februára 1977 bola inaugurovaná Fakulta ekonomiky služieb a cestovného ruchu VŠE (FESCR) s federálnou pôsobnosťou. V roku 1992 sa FESCR stala spoluzakladateľkou Univerzity Mateja Bela a do nového zväzku vstúpila ako Ekonomická fakulta.

Štúdium cestovného ruchu a spoločného stravovania od svojho vzniku prešlo početnými zmenami. V rokoch 1964 až 1975 išlo o študijné zameranie v odbore vnútorného obchodu. V roku 1975 vznikol širšie zameraný odbor ekonomika služieb a cestovného ruchu, v ktorom bol cestovný ruch a spoločné stravovanie študijným zameraním. Po roku 1989 došlo k obsahovej prestavbe štúdia a jeho transformácii na podmienky trhovej ekonomiky. V roku 1991/92 sa začala uplatňovať nová koncepcia dvojstupňového 5-ročného štúdia. Do edukačného procesu sa zapojili zahraniční lektori, začali sa rozvíjať zahraničné mobility učiteľov a študentov.

V roku 1992 bol zriadený samostatný študijný odbor *cestovný ruch a spoločné stravovanie*. V tom čase sa upravil aj názov katedry na Katedru cestovného ruchu a spoločného stravovania a pod týmto názvom sa k 1. 7. 1992 ako súčasť Ekonomickej fakulty dostala do novozałożenej Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici.

Prelomový bol rok 1996, keď bolo akreditované dvojstupňové bakalárske a inžinierske štúdium v samostatnom študijnom odbore cestovný ruch. V druhom stupni sa ponúkali tri špecializácie, z ktorých špecializácia ekonomiky a manažmentu hotelierstva, po splnení medzinárodných štandardov kvality, získalo v roku 1997 medzinárodnú akreditáciu EFAH (Európskej nadácie pre akreditáciu študijných programov hotelierstva).

V akademickom roku 2001/2002 sa zaviedol na fakulte kreditový systém a študenti si okrem povinných predmetov mali možnosť zapísať povinne voliteľné a výberové predmety. Tým sa na študenta preniesla osobná zodpovednosť za obsah svojho vzdelávania.

V roku 2003 sa za účasti expertov vypracovali opisy študijných odborov, okrem iného aj pre študijné programy v odbore cestovný ruch. Následná akreditácia v roku 2006 potvrdila študijný odbor cestovný ruch. V druhom stupni štúdia bola možnosť špecializácie so zameraním na ekonomiku podnikov cestovného ruchu, riadenie cestovného ruchu alebo interkultúrnú komunikáciu v cestovnom ruchu. Na pôde katedry sa za obdobie jej existencie sformovala vedecká škola cestovného ruchu, čo ocenila aj akreditačná komisia vlády SR a Ministerstvo školstva SR priznalo fakulte právo aj na tretí stupeň štúdia v odbore cestovný ruch, ktorý je ojedinelý v európskom priestore. V rokoch 1982 až 2006 bola možnosť štúdia cestovného ruchu vo vednom odbore odvetvové a prierezové ekonomiky. V odbore cestovný ruch bolo priznané fakulte aj právo habilitácií a vymenúvacieho konania na profesorov.

Od roku 2012 ponúka katedra v druhom stupni štúdia možnosť získania dvojitého diplomu v zameraní na cestovný ruch a regionálne plánovanie – manažment a geografia, ktoré sa organizuje v spolupráci s Katolíckou univerzitou Ingolstadt/Eichstätt (Nemecko). V súčasnosti sa pripravuje možnosť získania dvojitého diplomu aj v prvom stupni štúdia s Univerzitou na Baleárskych ostrovoch na Malorke (Španielsko).

Významnou stránkou edukácie je prepojenie školy s výskumnou činnosťou a praxou. Absolvent cestovného ruchu si okrem súboru poznatkov a zručností odnáša do života aj súbor návykov a schopností pre vedeckú činnosť, ktoré potvrdzuje riešením seminárnych prác, bakalárskej a diplomovej práce, ktorých témy sa odvodzujú z projektov vedeckovýskumnej činnosti a ponuky tém podnikov a organizácií cestovného ruchu. Do roku 2018 (vrátane) ukončilo štúdium cestovného ruchu 3219 absolventov inžinierskeho denného a externého štúdia.

Edukácia v cestovnom ruchu by nebola možná bez vedeckovýskumnej činnosti členov katedry. Od roku 1990 sa členovia katedry podieľali na riešení grantových projektov GAV, VEGA, KEGA, zahraničných grantových projektov. V nadväznosti na projekty základného výskumu sa riešili tematické úlohy vo forme dizertačných a habilitačných prác. Od roku 1990 bolo obhájených 57 dizertačných prác a 16 habilitačných prác. V nadväznosti na projekty základného výskumu sa riešili početné projekty aplikovaného výskumu určené pre decíznu sféru.

Výsledky vedeckého bádania sa publikovali na vedeckých konferenciách, v konferenčných a vedeckých zborníkoch, vo vedeckých a odborných časopisoch. Organizovalo sa 32 konferencií, z toho na 10 sa katedra podieľala ako spoluorganizátor a garant vedeckého programu.

Vedeckovýskumná činnosť slúži nielen vede, ale aj edukácii. Výsledky vedeckého bádania sa prenášali do edukácie, publikovali sa v monografiách a knižných prácach a dostávali sa do študijnej literatúry. Tribúnou na šírenie vedeckých poznatkov je vedecký časopis Ekonomická revue cestovného ruchu, založený v roku 1964.

Významná je výmena poznatkov a skúseností v edukácii a vo vedeckom výskume cestovného ruchu s mnohými univerzitnými pracoviskami doma a v zahraničí. Cieľom týchto snažení je využitie vlastného know-how v prospech rozvoja ekonomiky a spoločnosti, v ktorej je vzdelanie a kvalifikácia ľudí určujúcim produkčným faktorom.

Od 1. 5. 2019 sa katedra prezentuje pod upraveným názvom Katedra cestovného ruchu. Darčekom k výročiu pracoviska je získanie medzinárodnej certifikácie Svetovej organizácie cestovného ruchu UNWTO Tedqual scheme študijného programu Ekonomika a riadenie cestovného ruchu v inžinierskom stupni štúdia. Ide o výnimočný úspech študijného programu v geografických podmienkach zoskupenia krajín V4, ktorý je výsledkom dlhoročného úsilia zamestnancov katedry o poskytovanie kvalitného a medzinárodne uznávaného vzdelávania a výskumu.

prof. Ing. Marian Gúčík, PhD.

